

مقدمه

لیسیانتوس یک گل وحشی آمریکای شمالی و بومی دشت‌های نبراسکا، کلرادو و تگزاس می‌باشد. نام انواع وحشی آن زنگوله آبی است که از شکل گل‌های آبی رنگ گونه‌های وحشی آن اقتباس گردیده، در منطقه غرب آمریکا نیز به آن جنتیانای دشتی گفته می‌شود. کشت لیسیانتوس در سال‌های اخیر بخصوص در ژاپن، بخاطر وجود ارقام بسیار زیبای آن در رنگ‌های متنوع و فرم‌های کم پر و پرپر افزایش یافته است.

مشخصات گیاه‌شناسی لیسیانتوس

لیسیانتوس با نام علمی (*Eustoma grandiflorum*) از خانواده (Gentianaceae)، لیسیانتوس گیاهی است چند ساله که در اکثر موارد به عنوان یک گیاه یکساله کشت می‌شود بذر آن نسبتاً ریز (۱۹۰۰۰ بذر در هر گرم) بوده و کشت مستقیم آن در مزرعه مشکل می‌باشد. به همین دلیل بذور معمولاً در سینی نشاء کشت گردیده و سپس نشاءهای حاصل به زمین اصلی منتقل می‌شوند. لیسیانتوس در رنگ‌های ارغوانی، کرم، صورتی و سفید-سبز دیده می‌شود. در برخی موارد تنها لبه‌های گلبرگ رنگی است. گونه‌های مختلف این گل در حالت تک گل و چند گل دیده شده است. ولی اکثراً بصورت چندین گل در یک دسته دیده می‌شود.

جدول ۱- مشخصات گیاه‌شناسی لیسیانتوس

لیسیانتوس	نام فارسی
Prairie gentian, Lisianthus	نام انگلیسی
Eustoma grandiflorum	نام علمی
Gentianaceae	خانواده

شکل ۱- آشنایی با بوته، برگ، گل در رنگ های مختلف و بذر لیسیانتوس

کاشت

لیسیانتوس در خاکهای حاصلخیز، غنی از مواد آلی و با زهکشی خوب بهترین رشد را دارد. بنابراین برای کاشت محلی آفتابگیر با خاک دارای زهکش و pH حدود ۶-۷ انتخاب نموده و کشت را در بسترهای بلندتر از سطح زمین (۱۰-۱۲ سانتی متر بالاتر) انجام دهید تا مطمئن باشید که رطوبت اضافی زهکشی می‌گردد. گیاهان کشت شده در خاکهای شنی نسبت به خاکهای لومی کوتاه تر مانده و تولید کمتری دارند.

شکل ۲- آشنایی با نشاء لیسیانتوس و کاشت آن در مزرعه

کاشت لیسیانتوس در گلخانه نیز همانند اغلب گل‌های شاخه بریده، قدرت رشد، زمان تولید و کیفیت گل از خصوصیات رقم می‌باشد و امکان تولید زمستانه لیسیانتوس با بررسی اقتصادی وجود دارد. باید در نظر داشت که در زمستان تولید در واحد سطح معمولاً کمتر بوده و از سوی دیگر طول روز کوتاه یک عامل محدودکننده می‌باشد یعنی بیش از آنکه شدت نور محدودیت ایجاد نماید، طول روز مشکل‌ساز بوده و باید به نوعی جبران گردد. محصول تولیدی در زمستان به دلیل ذخیره کربوهیدرات‌های بیشتر دارای رشد بهتر و ساقه‌های بلندتر و ضخیم‌تری می‌باشد ولی گلدهی دیرتر انجام خواهد شد.

گیاهان کشت شده در گلخانه‌های مناطق دارای شدت نور زیاد در طول بهار و تابستان ممکن است نیاز به سایه‌بان داشته باشند. طول روز بهینه برای دستیابی به بالاترین کیفیت، ۱۶ ساعت می‌باشد. در طول ماه‌های زمستان برای جبران کمبود نور محیط، افزایش شدت نور در طول روز لازم می‌باشد، لیسیانتوس یک گیاه روز بلند کمی است و اگرچه در شرایط طول روز ۱۶ ساعت یا بیشتر زودتر گل می‌دهد ولی گلدهی آن مستقل از فتوپریود می‌باشد.

شکل ۳- گلخانه لیسیانتوس

داشت

حفظ رطوبت کافی خاک برای تولید لیسیانتوس ضروری است. تنش آبی باعث کاهش عملکرد و کیفیت ساقه‌های گل‌دهنده می‌شود. با وجود این آبیاری بیش از حد نیز حساسیت گیاه را به قارچ‌های بیماری‌زای خاکزی افزایش می‌دهد. لذا حفظ رطوبت خاک در حد مطلوب و یکنواخت از اهمیت خاصی برخوردار بوده و بسیار مفید است. به همین دلیل معمولاً آن را در روی پشته می‌کارند و از آنجایی که این گیاه بومی دشت‌های آمریکای شمالی می‌باشد در مناطق با بارش‌های سنگین تابستانه کشت‌های فضای باز آن بسیار مستعد پوسیدگی ریشه می‌باشد.

توصیه می‌شود پس از برداشت اولین سری گل‌ها آب را حدود ۳ تا ۲ هفته کم کنید تا دومین مرحله تشکیل شاخه‌های گل‌دهنده شروع شود ولی زمانی که در طول ماه‌های شهریور و مهر دومین سری شاخه‌های گل‌دهنده در حال رشد می‌باشند، حفظ رطوبت بصورت یکنواخت ضروری است.

بهترین pH خاک برای لیسیانتوس بین ۶-۷ می‌باشد و سطوح بالای کلسیم همراه با فسفر کافی برای آن بسیار مطلوب می‌باشد. کوددهی را یک هفته پس از کشت نشاء آغاز کنید کودهای محلول را می‌توان به صورت هفتگی به آب آبیاری اضافه نمود. در مورد لیسیانتوس، استفاده از ۱۰۰-۱۵۰ قسمت در میلیون (ppm) ازت از یک نوع کود کامل برای خاک‌های معدنی توصیه می‌گردد. ازت مورد استفاده عمدتاً باید از نوع نیترات باشد، مقدار پتاسیم را نیز حتی الامکان در حدی برابر با ازت نگه داشته و هنگام آغاز تشکیل غنچه‌های گل مقدار کودهای حاوی ازت کاهش داده شود.

اگر چنانچه گیاهان با کود مایع تغذیه نمی‌شوند کود سرک را به میزان ۴۸ گرم از کود کامل (۱۰-۵-۱۰) یا (۱۰-۶-۴) برای هر متر مربع مزرعه استفاده نمایند. راه حل دیگر استفاده از کودهای دیر حل شونده ۳ ماهه در سطح خاک و بلافاصله پس از کشت نشاء می‌باشد.

برداشت

گل لیسیانتوس را می‌توان ۴ تا ۶ هفته پس از کاشت برداشت کرد. گل‌های شاخه بریده لیسیانتوس عمر پس از برداشت بسیار خوبی در حدود ۱۰-۱۵ روز دارند و کیفیت خود را با حداقل از هم پاشیدگی گل به خوبی حفظ می‌کنند. همچنین به آسانی قابل بارگیری و حمل بوده و حساسیت زیادی نسبت به گاز اتیلن ندارد. با این وجود رعایت برخی نکات در زمان برداشت و عرضه گل، باعث افزایش ماندگاری گل و حفظ کیفیت آن خواهد گردید. بنابراین توصیه می‌شود، برداشت هنگام صبح که میزان قندها حداکثر و دمای بافت‌ها پایین‌تر است، انجام شود.

هر شاخه لیسیانتوس دارای ۸-۱۰ غنچه بوده و غنچه‌های بزرگتر آن پس از برداشت، در صورتیکه محلول دارای مقدار قند کافی باشد، شکوفا خواهند شد. برای عرضه مستقیم بصورت محلی و بدون نیاز به انبار، بهتر است پس از باز شدن ۴ گل یا بیشتر و در غیر این صورت شاخه‌هایی که حداقل یک یا دو گل آن‌ها باز شده برداشت شوند.

لیسیانتوس

PTMP/SK/R&D/A Lisianthus 02 /30052021

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

شکل ۴- برداشت گل لیسیانتوس

منبع

ادریسی، بهزاد (۱۳۸۵). لیسیانتوس. تهران: پژوهشکده گل و گیاهان زینتی

